

I TAULA RODONA DE TRADUCTORS

Els dies 30 d'abril i primer de maig de 1966 ha tingut lloc a Raimat (Lleida), la I Taula Rodona de Traductors Catalans, organitzada per un grup lleidatà. Hi assistiren els editors Josep M. de Casacuberta i Max Cahner, el senyor Ramon Aramon i Serra, secretari general de l'Institut d'Estudis Catalans, i els escriptors Eduard Artells, Ramon Folch i Camarasa, Jordi Sarsanedas, P. Justí Bruguera, Lluís Ferran de Pol, Maria Aurèlia Capmany, Miquel M. Cuspinera, Rafael Tasis, August Vidal, Carme Serrallonga, Gabriel Bas, Joan Triadú i Josep Vallverdú, com a traductors. Alguns anaven acompanyats de les mullers respectives. De Lleida va assistir-hi un grup nombrós, dels quals destaquen els senyors Lladonosa, Guimet, Portaxi Miquel, Farreny i Solé.

A la primera sessió, Rafael Tasis va presentar el tema: "Les traduccions i els problemes actuals de l'edició en català". Va referir-se a la tradició que, en la cultura literària catalana, tenen les traduccions, assenyalant que al costat de "Lo gayter del Llobregat" ja apareixia "La noya fugitiva", traduïda per Joan Cortada de l'obra italiana de Grassi. ~~Exxxrefxx~~ Va parlar també del prestigi que han tingut sempre traduccions i traductors catalans (les versions de l'Odissea, de Riba; les de Dickens, per Josep Carner, les de Dant i Shakespeare; de Sagarra; les traduccions de la Bíblia, de Montserrat i de la F. B. C.; les traduccions de Kipling i de poesia anglesa i xinesa per Marià Manent; l'obra de traductors conscienciosos com C. A. Jordana i Alfons Maseras.) Va ~~pxrx~~ esmentar alguna de les col·leccions literàries que feien una gran part a les traduccions (L'Avenç, Joventut, Proa, Catalunya, Univers). Després de recordar els llargs anys que tota traducció era impossible al català, indicà el canvi que s'ha produït i com la nova situació de l'edició crea uns certs perills (dificultats tècniques de traducció, per l'allunyament de l'idioma dels nous medis de comunicació i de la premsa) i també uns avantatges i inconvenients per als escriptors que es lliuren especialment a la tasca de traductor. Va entaular-se un debat, en el qual van intervenir Mre Aurèlia Capmany, Ramon Folch i Camarasa, Jordi Sarsanedas, Josep Lladonosa i altres assistents, referint-se als problemes d'edició d'obres originals i a l'equilibri que caldria que tingués en quant a l'edició de traduccions.

A la segona sessió, Joan Triadú donà lectura, amb alguns comentaris, a unes notes redactades per Joan Oliver sobre "La meua experiència com a traductor i adaptador d'obres teatrals", referint-se especialment a les seves traduccions de Bernard Shaw, Brecht, Claudel i Txècov. El debat que va originar-se, en el qual van intervenir la majoria dels traductors assistents, va insistir en els problemes de naturalitat i correcció del llenguatge teatral, en les dificultats de l'argot i en el lamentable estat actual de l'escena catalana.

La tercera sessió fou dedicada a la presentació, per Josep Vallverdú, del tema: "El traductor de 1966 i la llengua". La seva ponència, molt elaborada, va examinar tots els problemes de vocabulari tècnic i modern, de fidelitat i d'estil, que crea la situació actual - sense escoles, premsa ni ràdio - de la llengua catalana, i en les solucions que poden proposar-se. El text de Josep Vallverdú, que fou objecte de llogis per part de Ramon Aramon i Serra i de Josep M. de Casacuberta, donà lloc a un debat general, sobre la necessitat de diccionaris i de

vocabularis tècnics, la d'interessar-se per les diverses formes del llenguatge popular i de relació social.

Després d'aquestes sessions, foren adoptades unes conclusions, la primera de les quals fou la de donar un cert caràcter orgànic i periòdic (dos anys) a aquestes Taules Rodones de Traductors Catalans. S'aprovà, en principi, demanar l'edició d'un volum dedicat als problemes de traducció, en el qual els problemes específics que crea cada idioma fossin encarregats a traductors especialitzats, amb la inclusió de les ponències llegides a la T. R. i estudis lingüístics especials de R. Aramon, E. Artells i Josep M. de Casacuberta.

També s'aprovà la conveniència de formar un cens de traductors.

- L'edició de diccionaris de correspondència (francès, anglès, alemany, rus, llatí i grec)
- L'edició de vocabularis tècnics i de llenguatge popular.
- La publicació, per part de l' I. E. C. o de les seves filials, de llistes de tecnicismes moderns en català.

La professionalització del traductor català, a base de:

- Establir un contracte-tipus.
- La gradació del preu segons les dificultats.
- La participació en percentatge del traductor en casos de veritables èxits editorials, que en molta part poden ésser atribuïts a la tasca del traductor.
- La creació d'una escola de traductors.
- La fixació de la relació i els drets respectius de traductors, correctors i editors, en quant al text a publicar d'una traducció.

Va demanar-se igualment la coordinació dels programes editorials, per a evitar coincidència damunt autors i gèneres, i la conveniència que editors i traductors s'especialitzessin en gèneres. També la conveniència d'establir una gradació d'importància i necessitat de les aportacions d'autors estrangers.

Va recomanar-se la creació de col·leccions de textos bilingües breus, de clàssics moderns, de preferència, per a facilitar problemes i difondre el coneixement dels idiomes.

Igualment la creació d'un premi literari anual a la millor traducció al català.

Per últim, la Taula Rodona de Traductors Catalans expressà la necessitat de tenir premsa catalana i d'intervenir en els medis de comunicació de masses (ràdio, cinema i T.V.) en català, per a donar modernitat i fluïdesa a la llengua, i difondre-la millor, amb correcció, entre el públic català.